

Tidligpensjon i reindriften - søkerveileder

Innhold

Innledning	2
Oversikt over endringer	2
Søknadsfrist.....	3
Tidsrom for tilskudd.....	3
Er alt på plass før du skal fylle inn søknad?	3
Formål og regelverk	3
Hvem kan søke om tilskudd?.....	3
Vilkår for å få tilskudd	4
Overdragelse og avvikling	4
Varighet i næringen	4
Aldersgrenser	5
Inntektskrav.....	5
Utfylling av søknaden	6
Innsending av søknad.....	6
Dispensasjon	6
Utbetaling og vedtaksbrev	7
Rapportering og dokumentasjon	7
Klage, omgjøring av vedtak og kontroll	7

Innledning

I denne veilederen finner du informasjon om regelverket og søknadsprosessen til ordningen for tidligpensjon i reindriften. For avtaleperioden 2022/2023 kan du få utbetalt inntil 150 000 kroner for enbrukerpensjon og 240 000 kroner for tobrukerpensjon.

Oversikt over endringer

Endringer gjeldende fra 1. juli 2022.

- § 2 – tidligere første ledd i bestemmelsen er fjernet. Bestemmelsen sa at forskriften bare gjelder overdragelse eller avvikling av siidaandeler som blir gjennomført etter 1. januar 2000. Per i dag er det ingen siidaandelsledere som har avviklet eller overdratt sin siidaandel før 1. januar 2000 som har krav på tidligpensjon.
- § 3 - språklig endring angående definisjon på referanseperiode.
- § 4 – nytt andre ledd som presiserer at ektefeller/samboere med forskjellige siidaandeler kan oppnå tidligpensjon uavhengig av hverandre.
- § 4 – nytt fjerde ledd (tidligere tredje ledd) som presiserer at kravet om at ektefeller/samboere ikke kan ha mer enn 30 rein til sammen gjelder bare dersom ektefelle/samboere er medlem av samme siidaandel.

Søknadsfrist

Det er ikke fastsatt søknadsfrist for tidligpensjon, og søknader kan sendes fortløpende.

Tidsrom for tilskudd

Du kan få tidligpensjon fra måneden du har fylt 57 år, og frem til utgangen av den måneden du fyller 67 år.

Ved tobrukerpensjon må også din ektefelle/samboer være fylt 57 år.

Er alt på plass før du skal fylle inn søknad?

Du kan søke om forhåndstilsagn på om du er berettiget til tidligpensjon i reindriften. Du kan derfor vente med å overdra/avvikle siidaandelen din, redusere reintallet ditt og signere en erklæring på at du ikke vil gjenoppta reindriften til etter du har fått svar på forhåndstilsagnet. Dersom du får innvilget forhåndstilsagn har du 12 måneder til å oppfylle kravene.

Hvis det, i løpet av de 12 månedene du har fått innvilget forhåndstilsagn for, kommer et nytt år som kan tas med i beregningen av inntekt, kan du velge om du vil ta dette året med i beregningen, eller om du ønsker å beholde perioden fra søknaden om forhåndstilsagn.

Dersom du har en ektefelle/samboer må dere begge signere søknaden selv om du bare søker enbrukerpensjon. Dette er fordi at dersom du innvilges enbrukerpensjon kan ikke din ektefelle/samboer senere få enbrukerpensjon. Dere kan heller ikke søke tobrukerpensjon når din ektefelle/samboer oppfyller alderskravet. Dere bør derfor ta en vurdering på om det lønner seg for dere å vente til begge oppfyller kravene for tobrukerpensjon før du søker enbrukerpensjon.

Du og din ektefelle/samboer kan ikke ha mer enn 30 rein til sammen, selv om du kun søker enbrukerpensjon.

For mer informasjon om utfylling av søknaden se [felles veileder for alle tilskuddsordninger punkt 1](#).

Ved spørsmål ta kontakt med statsforvalteren i ditt eget reinbeiteområde.

Formål og regelverk

Formålet med tidligpensjon i reindriften er å lette generasjonsoverganger for de som har hatt hoveddeler av sin inntekt fra reindrift. I tillegg skal ordningen stimulere til at reintallet og sysselsettingsstrukturen i reindriften blir tilpasset ressurs- og inntektsgrunnlaget for næringen.

Hvem kan søke om tilskudd?

Det er siidaandelsleder (enbruker) og siidaandelsleder og ektefelle/samboer (tobruker) som kan søke om tidligpensjon i reindriften. Leder og ektefelle/samboer må begge ha fylt 57 år for å ha krav på tobrukerpensjon.

Du kan ikke få utbetalt tidligpensjon i samtidig som du får utbetalt uføretrygd, arbeidsavklaringspenger eller gjenlevendepensjon fra folketrygden. Du kan heller ikke søke om tidligpensjon dersom du har mottatt omstillingslønn, avviklingslønn eller har innløst siidaandel og mottatt innløsningsbeløp etter tidligere regler i forskrift for Reindriftens Utviklingsfond.

Du kan ikke søke om tobrukerpensjon senere hvis du har søkt og fått innvilget enbrukerpensjon.

Din ektefelle/samboer kan ikke senere søke om enbrukerpensjon dersom du får innvilget tidligpensjon.

Vilkår for å få tilskudd

Det er flere vilkår som må være oppfylt for at du skal kunne få tidligpensjon.

Overdragelse og avvikling

Siidaandelen må være overdratt og avviklet, og du må levere en skriftlig egenerklæring på at du ikke vil gjenoppta reindrift. Du finner skjema for egenerklæring på [Landbruksdirektoratets nettsider](#). Har du felles siidaandel må begge signere.

Statsforvalteren skal bekrefte skriftlig at du har overdratt reinen. Du og den du overfører reinen til kan også signere en avtale om overføring av rein. Overføringen må da synliggjøres med klipping så snart det driftsmessig lar seg gjøre. Avtaleskjema for overføring av rein ligger også på [Landbruksdirektoratets nettsider](#). For dyr som er slaktet må du levere dokumentasjon på dette.

For at du skal ha krav på tidligpensjon kan du ikke overdra reinen til din ektefelle/samboer, heller ikke til dine foreldre eller søsken.

For at siidaandelen skal anses som overdratt eller avviklet, gjelder vilkårene i reindriftsloven §§ 15 og 16.

Du kan fortsatt ha inntil 20 rein i bevoktning i siidaandelen for å beholde retten til tidligpensjon. Du og din ektefelle/samboer kan til sammen ha inntil 30 rein. Dette blir sjekket mot godkjent melding om reindrift. Statsforvalteren kan også ha stedlig kontroll.

Ektefeller/samboere som er leder av hver sin siidaandel kan få innvilget tidligpensjon uavhengig av hverandre. Det vil si at dersom den ene ektefellen/samboeren overdrar/avvikler sin siidaandel, kan denne få innvilget tidligpensjon, uten at ektefellen/samboeren overdrar sin siidaandel.

Varighet i næringen

Du må ha hatt egen siidaandel i minst de siste 15 årene på det tidspunktet du overdrar eller avvikler reindriften. Det er tidspunktet for overdragelse eller avvikling av reindriften som er utgangspunktet for når vilkåret om 15 år er oppfylt.

For å kontrollere at varighetsvilkåret er oppfylt kan Landbruksdirektoratet benytte opplysninger fra melding om reindrift.

Aldersgrenser

For at du skal ha krav på enbrukerpensjon må du være fylt 57 år. Er du allerede fylt 57 år på tidspunktet du søker om enbrukerpensjon, kan du få utbetalt tidligpensjon fra og med den måneden du har levert all nødvendig dokumentasjon, hvis de øvrige vilkårene er oppfylt.

Fra og med den måneden du fyller 67 år har du ikke lenger krav på tidligpensjon.

For å ha krav på tobrukerpensjon må også din ektefelle/samboer være fylt 57 år. Tobrukerpensjon opphører fra og med det tidspunktet den enkelte mottaker fyller 67 år.

Inntektskrav

Utgangspunktet for tidligpensjon er referanseinntekt. Referanseinntekten er summen av din næringsinntekt fra reindrift og utbetalte sykepenger som er opptjent gjennom reindrift i referanseperioden, delt på fem.

Referanseperioden er fem sammenhengende år, der det siste året er to år tilbake i tid før du leverer søknaden. I utgangspunktet er referanseperioden absolutt, men ved forhåndssøknad før årsskiftet og fullstendig søknad etter årsskifte kan referanseperioden likevel endres ett år frem. I slike tilfeller kan du selv velge den referanseperioden som er mest gunstig for deg.

Du og din ektefelle/samboer må ha hatt en samlet referanseinntekt på minst 45 000 kroner.

I referanseinntekten inngår næringsinntekt fra reindrift og sykepenger som er opptjent gjennom reindrift. Det er næringsinntekt, og ikke lønnsinntekt, som kan inngå i referanseinntekten.

Etter en individuell vurdering kan Landbruksdirektoratet godkjenne næringsinntekt fra fiske, fangst og annen tilleggsnæring til reindrift som inntekter som kan inngå i referanseinntekten. Det må være en nær og naturlig tilknytning mellom næringsinntekt fra reindrift og næringsinntekt fra annen tilleggsnæring. Aktuelle tilleggsnæringer kan være inntekt fra husflidsprodukter som er biprodukter fra rein (duodji), sanking av bær, snarefangst, fiske i elver og ferskvann. Inntekter fra turisme, matopplevelser og lignende vil ikke inngå i referanseinntekten.

For enbrukerpensjon må referanseinntekten utgjøre minst 50 prosent av din inntekt. Eventuelt må din og din ektefelle/samboers referanseinntekt utgjøre minst 50 prosent av deres samlede inntekt.

For tobrukerpensjon er det i tillegg et krav om at din ektefelle/samboer må ha mindre enn 80 000 kroner i annen inntekt, og din ektefelle/samboers samlede referanseinntekt må utgjøre minst 50 prosent av deres samlede inntekt.

Eksempel på utregning for siidaandelsleder:

	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Næringsinntekt fra reindrift i kroner	350 000	50 000	200 000	200 000	150 000	950 000
Sykepenger opptjent gjennom reindrift i kroner	25 000		25 000			50 000

Inntekt utenfor reindriften i kroner (inkl. sykepenger opptjent utenfor reindrift m.m.)	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
---	---------	---------	---------	---------	---------	----------------

Sum sykepenger opptjent gjennom reindriften i kroner	Sum næringsinntekt fra reindrift i kroner	Sum	Referanseinntekten i kroner (SUM/5)
50 000	950 000	1 000 000	200 000

Referanseinntekten i kroner	Annen inntekt i kroner (SUM inntekt utenfor reindrift/5)	Samlet inntekt i kroner (SUM)
200 000	100 000(500 000/5)	300 000

Utfylling av søknaden

Se [felles veileder for alle tilskuddsordninger punkt 2](#) for mer informasjon om utfylling av søknaden.

Du finner [søknadskjema for tilskudd til tidligpensjon for reindriftsutøvere](#) på Landbruksdirektoratets nettsider.

Hvilke opplysninger og dokumenter du må fylle inn og legge ved søknaden står i søknadsskjemaet. Vær nøye med å fylle inn alle opplysninger og legge ved all nødvendig dokumentasjon. Du trenger ikke å fylle ut «Fylles ut av statsforvalter».

Innsending av søknad

Se [felles veileder for alle tilskuddsordninger punkt 3](#) for informasjon.

Søknaden fylles ut og sendes til statsforvalteren i ditt reinbeiteområde med nødvendige vedlegg.

Dispensasjon

Det er ikke mulig å dispensere fra forskriftens bestemmelser.

Utbetaling og vedtaksbrev

Se [felles veileder for alle tilskuddsordninger punkt 4](#) for informasjon.

Det er Stortinget som fastsetter satser for tidligpensjon etter forslag fra partene etter de årlige reindriftingsoppgjør.

For avtaleperioden 2022/2023 er satsene 150 000 kroner for enbrukerpensjon og 240 000 kroner for tobrukerpensjon.

Tidligpensjon blir utbetalt hver måned av Landbruksdirektoratet.

Landbruksdirektoratet vil etterbetale eventuell tidligpensjon fra måneden alle vilkårene var oppfylt og dokumentert til den måneden søknaden var ferdigbehandlet. Deretter vil tidligpensjon utbetales månedlig. Beregnet beløp mindre enn 500 kroner per kvartal blir ikke utbetalt.

Utbetaling av tidligpensjon kan ikke overstige din og eventuelt din ektefelles/samboers samlede referanseinntekt.

Tobrukerpensjon deles likt mellom tidligere leder av siidaandel og ektefelle/samboer. Samme fordeling opprettholdes ved opphør av ekteskap/samboerskap. Dersom tidligere leder av siidaandel eller ektefelle/samboer som mottar tobrukerpensjon dør i tidligpensjonsperioden, går gjenlevende part over på enbrukerpensjon.

Rapportering og dokumentasjon

Det er ikke krav om rapportering ved innvilgelse av tidligpensjon.

Du må imidlertid gi beskjed dersom det oppstår endringer i forhold som kan ha betydning for din/deres rett til tidligpensjon. Beskjed om slike endringer må du gi til statsforvalteren.

Klage, omgjøring av vedtak og kontroll

Se [felles veileder for alle ordninger punkt 6](#) for informasjon.

Dersom du mottar tidligpensjon i reindriften er du forpliktet til å gi nødvendige opplysninger og dokumentasjon, og til å godta de kontrolltiltak som iverksettes.